

POZDRAVNI GOVOR NADBISKUPA PATRIJARHA VENECIJE KARDINALA ALBERTA LUCIANIJA — SADAŠNJEG PAPE IVANA PAVLA I. U SPLITSKOJ KATEDRALI 1976. GODINE U POVODU HRVATSKIH KRŠĆANSKIH JUBILEJA

Albino Luciani

Velika mi je čast prenijeti pozdrave talijanske Crkve ovoj tisućgodišnjoj proslavi štovanja Marije u Hrvata. To me raduje prije svega zbog povijesnih i sadašnjih veza između vaše slavne zemlje i moje Venecije.

Prije četiri mjeseca papa je podigao na čast oltara Hrvata Mandića. Novi je blaženik u Veneciji svršio studij teologije. U Veneciji je zaređen za svećenika. Njegovoj sam ispovjedaonici još mlad pristupio da ispo vijedim svoje grijeh e i da primam od njega savjeta.

U Veneciji je, djelujući mnogo i herojski za napuštene djevojke, živjela Božja službenica Ana-Marija Marović (1815—1887) podrijetlom iz Dobrote. Postupak za njezino proglašenje blaženom pokrenuo je osobno kardinal Lafontaine, moj prethodnik.

U Veneciji je i danas u potpunom sjaju veličanstvena crkva sv. Jurja i Trifuna, dalmatinske bratovštine. Današnji popis upisanih prepun je hrvatsko-venecijanskih imena: Barić, Kamalić, Kovačec, Fatović, Gazić, Lucić, Meštrović i mnogi drugi. To je današnji popis. U Veneciji žive obitelji Foscolo i Tomaseo. Iz njih su potekla dva velika književnika: Ugo Foscolo i Nikola Tomaseo. Oni su bili učenici ovog splitskog sjemeništa.

Malo prije spomenuh blaženoga Leopolda Mandića. On je za svega svojega života nosio u srcu dvije velike ljubavi: Blaženu Djevicu Mariju, koju je tipično venecijanskim izrazom nazivao »Blažena Gospodarica« — »Parona Benedetta«, i izmirenje katolika i pravoslavnih. Pod zakletvom je obećao Bogu da će u to izmirenje uložiti sve snage svoga života. Njegovi mu poglavani ne dopustiše da razvije ekumenski apostolat izvan mletačkog područja. On se namjesto toga molio, podučavao hrvatski jezik svoju braću kapucine u Mlecima, a 1917, za vrijeme rata, nije se htio odreći svoje hrvatske narodnosti i primiti talijansko državljanstvo, nego je radije otišao u progonstvo i internaciju, iz Padove u Napulj.

U svjetlu Koncila i Apostolske pobudnice *Mariialis cultus*, tog nedavnog dokumenta koji je vrlo osjetljiv za trojstvene, antropološke i ekumenske dimenzije mariologije, vaš blaženi Leopold strši kao »znak i preteča vremena«.

Marijanska doktrina predstavlja teškoću za ujedinjenje Crkava. Jugoslavija, kakvoj je dao biljeg i kakvu je ljubio blaženi Leopold, mogla bi postati idealnim mostom razmjene među katolicima, pravoslavnima i protestantima. Naša pravoslavna braća, koja izvanredno štiju Bogoro-

dicu, možda imaju dojam da smo mi katolici malo umanjili veličinu Marijina »Fiat«. Braća protestanti, naprotiv, misle da mi katolici dajemo previše prostora zasluzi i djelovanju Marije u povijesti spasenja. Ne odrekne li se mi slovca od onoga što je Bog objavio o Mariji, moći ćemo se bez utopije nadati da će nas Gospodin jednoga dana sve dovesti do toga da se Majci Božjoj moraju odavati najviše počasti, i ujedno ćemo uvidjeti da njezine zasluge mi u čemu misu na užtrb zaslugama njezina Sina.

Obuzima me ganuće dok slušam kako s nama govori i moli ovdje nazočni Reis-ul-ulema. Njegova nas nazočnost podsjeća na to da muslimani, iako ne priznaju Isusa Bogom, ipak ga štuju kao proroka. Oni časte i ponekad pobožno zazivlju i Mariju. U Kur'anu časnom se ona s poštovanjem spominje 34 puta. Ona je dakle duga koja spaja nebo i zemlju, a u nekom smislu i duga koja spaja dvije velike religije od kojih svaka obuhvaća dio svijeta i koje su se u prošlosti dugo otimale oko Istoka: muslimansku i kršćansku religiju.

Neka ta duga zasine nebom Hrvatske u znak Božjeg blagoslova za mir i napredak cijeloga naroda!*

* Usp. Drago Šimundža, *Godina velikoga zavjeta — Hrvatski kršćanski jubileji — Spomen-knjiga*, Crkva u svijetu — svetište Gospe od Otoka, Split, 1977, str. 110. Original Papina govora čuva se u Arhivu splitsko-makarske nadbiskupije među dokumentima o našim povijesnim jubilejima.